

Hòa quyện cùng thiên nhiên

Hai thập kỷ làm việc cùng nhau, Cao Perrot đã thổi hồn nghệ thuật vào nhiều khung cảnh trên thế giới, đưa người xem bước vào những giấc mơ có thực.

ĐẶNG THỨ

Năm 2015, sau ba năm thực hiện, tác phẩm nghệ thuật sắp đặt Mây pha lê của cặp nghệ sĩ Cao và Perrot đã ra đời đúng dịp kỷ niệm 120 năm ngày thành lập

hãng pha lê nổi tiếng thế giới Swarovski. Tại trụ sở chính Swarovski Kristallwelten, thành phố Wattens (Áo), 800 ngàn viên pha lê được treo thủ công trên khung điều khắc bằng lưới thép mắt cáo, với diện tích 1.400 héc ta trong rừng bạch dương trắng. Dưới sự tương tác của ánh sáng thiên nhiên, sự kết hợp giữa vật liệu phổ thông như lưới thép mắt cáo với vật liệu cao cấp - pha lê của Swarovski đã tạo thành trời sao giữa ban ngày. Khi gió thổi lay động, khung cảnh trở thành ảo ảnh rực rỡ tựa lăng kính cầu vồng.

“Nếu Mây pha lê về Việt Nam thì sẽ tụ ở đâu?” Sau hai năm ấp ủ và chia sẻ ước mơ, năm 2018, trong hai tuần, tác phẩm nghệ thuật sắp đặt Mây pha lê xuất hiện trên đỉnh đồi mâm xôi tại Mù Cang Chải (Yên Bái), bao quanh bởi tầng tầng lớp lớp ruộng bậc thang vào mùa nước đổ. Trong hơn một tháng rưỡi, Cao Perrot cùng gần 30 người dân địa phương đã treo 58 ngàn viên pha lê Swarovski lên các đám mây - làm bằng lưới mắt cáo - do chính người dân địa phương tự làm.

Andy Cao (trái)
và Xavier Perrot.

VƯỜN KÍNH — GLASS GARDEN (1998),
Los Angeles, California, Hoa Kỳ.
—Ảnh: Stephen Jerome

Cao Perrot là sự kết hợp giữa hai nghệ sĩ: Andy Cao – nghệ sĩ người Mỹ gốc Việt đến từ Los Angeles (Mỹ) và Xavier Perrot đến từ Pháp đã làm nhòa mờ ranh giới giữa nghệ thuật và phong cảnh (hybrid environment), kiến tạo nên những nơi chốn mộng mơ (incidental placemaking) mà người xem có thể bước vào. Bao gồm nghệ thuật sắp đặt, nghệ thuật công cộng, thiết kế vườn, công viên và sự kiện, các tác phẩm của Cao Perrot thay đổi cách nhìn về vật chất và nắm lấy khoảnh khắc đẹp nhất của khung cảnh. “Cao Perrot là hai nghệ sĩ thực sự. Họ làm nghệ thuật cho giấc mơ, cảm xúc của chính họ và hoàn toàn phụng sự cái đẹp,” nhạc sĩ Dương Thụ nói trong buổi tọa đàm tại salon văn hóa Cà phê thư bảy Trê vào tháng 8.2019.

Andy Cao và Xavier Perrot thay nhau trả lời email rất nhanh rồi hẹn gặp *Forbes Việt Nam* trong một buổi chiều ở Sài Gòn. Hai người xuất hiện với hai chiếc áo màu đen, ngồi cạnh cửa kính lớn, trông trẻ hơn độ tuổi trung niên.

Sinh ra ở gần biển, Xavier và Andy Cao đồng cảm khi sáng tạo những tác phẩm có sự tương tác và thay đổi ánh sáng. Sử dụng khúc xạ ánh sáng kiến tạo lại những thời khắc huy hoàng nhất của nơi chốn, Cao Perrot dùng kỹ thuật thủ công tinh xảo với vật liệu hàng ngày như lưới thép, thủy tinh

ẢNH: MELVIN TAN

tái chế, pha lê, xà cừ, dây cước, chiếu... khiến chúng trở nên nên thơ, có hồn và hòa hợp với khung cảnh, tác động tới cảm giác tức thời của người xem. Mô phỏng các sự vật, hiện tượng tự nhiên như đám mây, cây cối, các tác phẩm của Cao Perrot không đòi hỏi trí tưởng tượng, khiến người xem tập trung vào trải nghiệm tác phẩm. “Không ai đếm lá ở trên cây, không ai đếm tinh thể nước ở trong mây, nên cách chúng tôi kiến tạo lại sự vật đã thay đổi cách người xem trải nghiệm cảnh quan,” Andy Cao nói.

Không chỉ nổi tiếng với các tác phẩm chủ đề Mây pha lê, Cao Perrot còn nổi tiếng với những cái cây lấp lánh như Cây Liễu (Willow Tree) tại Grand Prairie Central Park (Texas, Mỹ) năm 2010 với 80 ngàn lá xà cừ được làm thủ công tại một làng nghề ở Trung Quốc, Cloud Chandelier tại trụ sở thương hiệu thời trang Kenzo ở Paris (Pháp) năm 2008, những đám mây trong tiệc cưới của công chúa hoàng gia Các tiểu vương quốc Ả Rập thống nhất năm 2014.

Hiện nay, khách hàng tìm đến Cao Perrot gần như chắc chắn biết được họ nhận được những giấc mơ bất ngờ. Tự nhận mình là “mộng mơ và cứng đầu”, đối với các tác phẩm tâm huyết, Cao Perrot lựa chọn khách hàng là những người vừa theo đuổi cái đẹp vừa “đồng thanh tương ứng, đồng khí tương cầu.” “Ý tưởng càng đơn giản thì càng khó thực hiện. Quan trọng là ai nghĩ ra trước, ai làm nó tốt nhất và ai kiên trì nhất,” Andy Cao cho biết.

Không bao giờ công bố giá mà các nhà đầu tư, các chủ nhân của tác phẩm bỏ ra để sở hữu chúng, nhưng giá của Cao Perrot đưa ra là “bằng mọi giá, chúng tôi phải được tự do sáng tạo, tự mình có ý tưởng và có đủ thời gian thực hiện.” Sử dụng phương pháp thủ công, Cao Perrot thường mất vài tháng hoặc một vài năm để hoàn thành với thời gian lưu trú kéo dài. Các tác phẩm của Cao Perrot được kiến tạo trong tinh thức (mindfully constructed): để trực giác và cảm xúc hướng đôi tay tới tự do. Những

MÂY PHA LÊ — CRYSTAL CLOUDS (2004), “Garden of the Giant” tại trụ sở chính Swarovski ở Wattens, Áo — Ảnh: Melvin Tan

MÂY PHA LÊ — CRYSTAL CLOUDS (2018), Mù Cang Chải, Việt Nam — Ảnh: Cao Perrot

đám mây phản ánh trạng thái tâm trí người nghệ sĩ làm ra chúng: nếu căng thẳng, những đám mây trở nên dày đặc; nếu thư giãn, chúng trở nên mềm mại và cuộn cuộn. Cách thực hành nghệ thuật của họ là sự kết hợp giữa không khí của nơi chốn và cảm xúc, với kết quả đem đến cho người xem một cảm giác như các tác phẩm này tồn tại-ngẫu-nhiên-ở-đó. “Minh chỉ có thể ước chừng 60% thôi, còn lại sẽ tạo cơ hội cho những ngạc nhiên sẽ tới,” Andy Cao chia sẻ.

SINH RA TẠI VIỆT NAM năm 1966, Andy Cao tên thật là Cao Thanh Sơn. Ông rời Việt Nam theo gia đình sang Mỹ năm 13 tuổi, tốt nghiệp ngành kiến trúc cảnh quan sau 10 năm học tại trường Bách khoa California ở Pomona. Nộp đơn xin việc ở nhiều công ty tại Los Angeles nhưng “học dốt quá, không ai nhận,” “cơ hội” này khiến ông trở thành khách hàng đầu tiên của mình, mang lại tự do để bước vào hành trình khai mở thế giới

nghệ thuật sáng tạo vô định của bản thân.

Thử nghiệm vườn kính đầu tiên này khởi nguồn từ những mảnh ký ức từ phong cảnh Việt Nam với 45 tấn kính vụn tái chế. Sau hai năm rưỡi, khi các hình ảnh mang tính biểu tượng về Việt Nam nói riêng và Đông Nam Á nói chung được hình thành, khu vườn của ông đã trở thành một ốc đảo lấp lánh với cảm giác sâu sắc về sự huyền bí, nhẹ nhàng và tĩnh lặng. Khả năng làm thủ công của Andy Cao đã biến 45 tấn kính vụn có sức mạnh tỏa sáng không kém gì đá quý. Hành trình quay trở lại bản thể năm 1998 đã đem đến cho Andy Cao tiếng nói có một không hai qua khả năng thổi hồn vào các vật vô tri. “Đặt cái tôi lên trước, tin vào bản năng vì nó luôn dẫn mình đi đúng hướng. Buông bỏ những thứ học ở trường để có tiếng nói cá nhân, dù là nhỏ bé, và ích kỷ một chút để thực hiện ước mơ của mình,” Andy Cao nói.

Gặp nhau tại lễ hội vườn cảnh ở thành phố Chaumont-sur-Loire (Pháp) năm 2001,

“Ý tưởng càng đơn giản thì càng khó thực hiện. Quan trọng là ai nghĩ ra trước, ai làm nó tốt nhất và ai kiên trì nhất.”

—ANDY CAO

Andy Cao nhận thấy chàng trai sinh viên người Pháp có sự đồng cảm đặc biệt và có thể trở thành cộng sự. Cùng thời gian này, Andy Cao nhận được giải thưởng về kiến trúc cảnh quan của viện Hàn lâm Hoa Kỳ tại Rome (Ý) và ngay lập tức mời Xavier tham dự. “2 giờ sáng, Andy gọi điện. Tôi nhận lời với Andy ngay trong ngày, một quyết định điên rồ nhất và tuyệt vời nhất trong cuộc đời tôi.”

Tự do được làm điều mình muốn trên cuộc hành trình vô định là điều được cho là xa xỉ trong thế giới hiện nay. Cao Perrot đi vào con đường ngách này để được là chính mình và khai mở các khả năng rộng lớn của trí tưởng tượng và sự mộng mơ. Cao Perrot đang làm một tác phẩm nghệ thuật công cộng vĩnh cửu, một giấc mơ mới trên con đường sáng tạo, Sunset Sunset Jewel, cho khách sạn và khu nghỉ dưỡng Pendry trên Sunset Strip, City of West Hollywood, California, dự tính ra mắt vào năm 2020. Cao Perrot cũng áp dụng giấc mơ thực hiện vườn Âu Cơ với 100 khu vườn rải rác trên khắp Việt Nam, gắn liền với lịch sử, văn hóa của quê hương, đồng thời hòa nhịp với hơi thở của thiên nhiên và thời đại. **F**

CAO PERROT

Cao Perrot góp mặt trong cuốn sách *60 gương mặt định hình tương lai sáng tạo* do Thames & Hudson (Anh Quốc) ấn hành kỷ niệm 60 năm thành lập nhà xuất bản này.

ANDY CAO: là nghệ sĩ người Mỹ gốc Việt, làm việc tại Los Angeles (Mỹ) và TP.HCM. Andy là người nhận Giải thưởng Prince Charitable Trusts Rome Prize Fellowship về Kiến trúc cảnh quan của viện Hàn lâm Hoa Kỳ tại Roma (Ý) năm 2002, và học bổng Loeb tại Harvard University Graduate School of Design (2011). Andy Cao theo học trường Đại học Kiến trúc Houston và nhận bằng Cử nhân Khoa học về Kiến trúc Cảnh quan từ Đại học Bách khoa Tiểu bang California, Pomona (Mỹ). Ông đã từng giảng dạy thiết kế cảnh quan tại trường Kiến trúc USC và Cal Poly Pomona.

XAVIER PERROT: là nghệ sĩ người Pháp. Ông học thiết kế cảnh quan tại trường Saint-Illan ở Brittany và Conservatoire International des Parcs et Jardins et du Paysage ở Chaumont-sur-Loire (Pháp). Năm 2008, Xavier đã được trao tặng giải thưởng Lauréats des Nouveaux Album des Jeunes Architectes et Paysagistes (Giải thưởng Kiến trúc sư trẻ và Kiến trúc sư cảnh quan mới nổi) của bộ Văn hóa Pháp.

CÂY LIỄU — WILLOW TREE (2010), Grand Prairie Central Park, Texas, Hoa Kỳ.

ANH: COURTESY OF CAO PERROT